

พลวัตกลุ่ม
และภาวะผู้นำ

GROUP DYNAMICS
and
LEADERSHIP

พลวัตกลุ่มและภาวะผู้นำ = Group..
BF637 จ628พ 2563

B0011053
bib:13399116752

สอง

จุฬารามาศ แทนจอน

ฉบับปรับปรุง พิมพ์ครั้งที่ 4

ชื่อเรื่อง พลวัตกลุ่มและภาวะผู้นำ (Group Dynamics and Leadership)

ผู้เขียน	รองศาสตราจารย์ ดร. จุฑามาศ แหนจอน
ปก	บริษัท แกรนด์พอยท์ จำกัด
จัดพิมพ์โดย	บริษัท แกรนด์พอยท์ จำกัด
จัดทำโดย	รองศาสตราจารย์ ดร. จุฑามาศ แหนจอน
พิมพ์ครั้งที่ 1	มกราคม พ.ศ. 2560 จำนวน 500 เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ 2	สิงหาคม พ.ศ. 2560 จำนวน 1,000 เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ 3	มกราคม พ.ศ. 2562 จำนวน 500 เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ 4	กรกฎาคม พ.ศ. 2563 จำนวน 1000 เล่ม

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

จุฑามาศ แหนจอน. (2563). *พลวัตกลุ่มและภาวะผู้นำ (Group Dynamics and Leadership)* (พิมพ์ครั้งที่ 4 ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: แกรนด์พอยท์.

206 หน้า. ISBN: 978-616-568-954-0

1. จิตวิทยา 2. พลวัตกลุ่ม 3. ภาวะผู้นำ 4. กิจกรรมกลุ่ม 5. กลุ่มสัมพันธ์

(I) ชื่อเรื่อง.

เลขหมู่ BF 637
9628 พ 2563
เลขทะเบียน B0011053
ฉ.เดือนปี 12 ก.ค 2564

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 กลุ่มและพลวัตกลุ่ม	1
กิจกรรม 1.1 ประเมินภาวะผู้นำและบทบาทสมาชิกที่ดีก่อนเรียน	2
กิจกรรม 1.2 เกมล่ารายชื่อ	3
กิจกรรม 1.3 สัมภาษณ์เพื่อน	4
ความหมายและลักษณะของกลุ่ม.....	5
ความหมายและลักษณะของพลวัตกลุ่ม	6
กระบวนการค้น	7
วิธีการศึกษาพลวัตกลุ่ม.....	8
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพลวัตกลุ่ม	10
ประโยชน์ของพลวัตกลุ่ม	15
สรุป.....	16
คำถามท้ายบทที่ 1.....	17
บทที่ 2 โครงสร้างและกระบวนการทำงานกลุ่ม.....	19
กิจกรรม 2.1 รู้จักเธอ รู้จักฉัน.....	20
กิจกรรม 2.2 จิ๊กซอว์ความคิด.....	21
โครงสร้างกลุ่ม.....	22
พัฒนาการกลุ่ม.....	23
ประเภทของกลุ่ม.....	27
กระบวนการทำงานกลุ่ม.....	28
สรุป.....	32
คำถามท้ายบทที่ 2.....	33
บทที่ 3 กิจกรรมกลุ่มกับการเรียนรู้	35
กิจกรรม 3.1 การสร้างบ้าน	36
ใบงาน “กิจกรรมการสร้างบ้าน”	38
กิจกรรม 3.2 การจัดทำรายงานและแผนกิจกรรม.....	39
กลุ่มกับการเปลี่ยนแปลง	40
องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกลุ่ม.....	46
กิจกรรมกลุ่มกับการเรียนรู้.....	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
หลักการจัดกระบวนการกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ.....	48
ขั้นตอนการจัดกิจกรรมกลุ่ม.....	49
วิธีการในการจัดกิจกรรมกลุ่ม.....	50
สรุป.....	51
คำถามท้ายบทที่ 3.....	52
บทที่ 4 การตัดสินใจและการแก้ปัญหาในกลุ่ม.....	53
กิจกรรม 4.1 สวัสดิ์ชาวโลก.....	54
กิจกรรม 4.2 หอคอยแห่งฮานอย.....	59
ใบงาน เรื่องการตัดสินใจและการแก้ปัญหาในกลุ่ม.....	62
ความหมายของปัญหาและการแก้ปัญหา.....	63
คุณลักษณะของการแก้ปัญหา.....	63
เทคนิควิธีการแก้ปัญหา.....	64
การเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา.....	69
ข้อควรระวังก่อนการคิดแก้ปัญหา.....	70
ความหมายของการตัดสินใจ.....	71
ธรรมชาติของการตัดสินใจ.....	71
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ.....	71
ทฤษฎีการตัดสินใจ.....	72
เทคนิคการตัดสินใจกลุ่ม.....	72
สรุป.....	74
คำถามท้ายบทที่ 4.....	75
บทที่ 5 ทีมและเทคนิคการพัฒนาทีม.....	77
กิจกรรม 5.1 เคลื่อนย้ายของเฮฮา.....	78
ใบงาน เรื่องทีมและเทคนิคการพัฒนาทีม.....	83
กิจกรรม 5.2 The Rabbit & the Turtle.....	84
ความหมายของการทำงานเป็นทีม.....	85
ความสำคัญ ofการทำงานเป็นทีม.....	85
ลักษณะสำคัญของทีม.....	86
หลักในการพัฒนาทีมงาน.....	87

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เทคนิคการสร้างทีมงาน	88
สรุป.....	90
คำถามท้ายบทที่ 5.....	91
บทที่ 6 ภาวะผู้นำและบทบาทของสมาชิกกลุ่มที่ดี	93
กิจกรรม 6.1 ปมพรรษา	94
กิจกรรม 6.2 กัปตันนำทาง.....	98
ใบงาน เรื่องภาวะผู้นำและบทบาทของสมาชิก	102
กิจกรรม 6.3 การตัดสินใจของผู้นำ.....	103
ภาวะผู้นำ	104
ทฤษฎีคุณลักษณะภาวะผู้นำ.....	109
ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ.....	109
รูปแบบพฤติกรรมของผู้นำ ตามแนวคิดของเลวิน	112
โมเดลตารางภาวะผู้นำของเบลคและมูตัน	113
ทฤษฎีผู้นำตามสถานการณ์ของเฮอร์เชย์ และบลันชาร์ด	114
ทฤษฎีการตัดสินใจของผู้นำของวรูม เยตัน และอาเธอร์	116
บทบาทของสมาชิกกลุ่ม.....	117
สรุป.....	121
คำถามท้ายบทที่ 6.....	122
บทที่ 7 การสื่อสารภายในกลุ่ม.....	123
กิจกรรม 7.1 การสื่อสารภายในกลุ่ม	124
กิจกรรม 7.2 เพียงกระซิบ	127
ใบงาน เรื่องการสื่อสารภายในกลุ่ม.....	132
ความหมายของการสื่อสาร	133
องค์ประกอบของการสื่อสาร.....	134
การสื่อสารในกระบวนการกลุ่ม.....	135
ประเภทของการสื่อสาร	137
รูปแบบการสื่อสาร.....	138

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
อุปสรรคและปัญหาของการสื่อสาร.....	139
การเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร	140
สรุป.....	142
คำถามท้ายบทที่ 7.....	143
บทที่ 8 การจัดการความขัดแย้ง.....	145
กิจกรรม 8.1 ยอดนักสู้.....	146
ใบงาน เรื่องการจัดการความขัดแย้ง	150
กิจกรรม 8.2 จีอบส์ และสก็ลีย์	151
ความหมายของความขัดแย้ง	153
สาเหตุของความขัดแย้ง	153
การขยายตัวของความขัดแย้ง	160
ประเภทของความขัดแย้ง	163
วิธีการจัดการความขัดแย้ง	164
คุณค่าของความขัดแย้ง	169
สรุป.....	170
คำถามท้ายบทที่ 8.....	173
บทที่ 9 การประยุกต์ความรู้และทักษะในชีวิตประจำวัน.....	175
กิจกรรม 9.1 โครงการจิตอาสาพลวัตกลุ่มสู่ชุมชน	176
กิจกรรม 9.2 ประเมินภาวะผู้นำและบทบาทสมาชิกที่ดีหลังเรียน	177
บรรณานุกรม.....	179
ภาคผนวก	181
แบบบันทึกการเรียนการสอน.....	183
แบบบันทึกรายงานการประชุม.....	185
แบบสังเกตการณ์พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	186
แบบประเมินความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมกลุ่ม	188
ตัวอย่างโครงการจิตอาสาพลวัตกลุ่มสู่ชุมชน	189
แบบฟอร์มประสบการณ์ของฉัน	206

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 Kurt Lewin.....	7
2 ผังสังคมมิติ.....	9
3 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์.....	11
4 IPO Model.....	12
5 พัฒนาการกลุ่ม ตามแนวคิดของ Tuckman.....	26
6 การระบายความรู้สึกลักษณะอย่างเสรี.....	41
7 เทคนิคเก้าอี้ว่างเปล่า.....	42
8 กลุ่มละครบำบัด.....	43
9 ปัญหาмиขั้นนารีและมนุษย์กินคน.....	64
10 หมวก 6 ใบ ของเดอ เบอโน.....	67
11 อุปกรณ์ที่แต่ละกลุ่มได้รับ.....	80
12 วิธีการเคลื่อนย้ายสิ่งของ (ขวดต่อขวด) ในรอบที่ 1.....	80
13 วิธีการเคลื่อนย้ายสิ่งของ (ลูกบอลต่อขวด) ในรอบชิงชนะเลิศ.....	81
14 โมเดลการตัดสินใจของผู้นำ ตามแนวคิดของของวรูม เยตัน และอาเธอร์.....	103
15 พฤติกรรมของผู้นำ ตามแนวคิดของมหาวิทยาลัยไอโอวา.....	110
16 รูปแบบภาวะผู้นำ ตามแนวคิดของเบลค และมูตัน.....	113
17 รูปแบบภาวะผู้นำ ตามแนวคิดของเฮอร์เชย์ และบลันชาร์ด.....	115
18 แผนผังตำแหน่งการยืนของผู้เข้าร่วมกิจกรรม.....	129
19 แบบจำลอง SMCR ผู้ส่งสาร-สาร-ช่องทาง-ผู้รับสาร.....	135
20 การรับรู้การสื่อสารของบุคคล.....	136
21 รูปแบบการสื่อสาร.....	139

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปลองค์ประกอบที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในกลุ่ม	46
2	รูปแบบการตัดสินใจของผู้นำ ตามแนวคิดของวรูม เยตัน และอาเธอร์.....	117